

**FAYNBERG IJODIDA IKKI TILLILIK (BILINGVIZM)
HODISASI**

O'zDJTU, Xorijiy til va adabiyot 1-fakulteti

2-bosqich talabasi Erkinboyeva Aziza

azizaruslonovna@gmail.com

Ilmiy rahbar: Mohinbonu Mardonova

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg ijodida ikki tillilik (bilingvizm) hodisasining badiiy va madaniy ahamiyati tahlil qilinadi. Shoirning o'zbek va rus tillarida yaratgan asarlari o'rtasidagi o'zaro ta'sir, til tanlovi va madaniyatlararo muloqot masalalari o'rganiladi. Faynberg ijodida bilingvizm faqat til vositasi emas, balki ikki xalqning ma'naviy yaqinlashuvini ifodalovchi badiiy hodisa sifatida talqin etiladi.*

Kalit so'zlar: *bilingvizm, ikki tillilik, tarjima, madaniyatlararo muloqot, she'riyat, o'zbek-rus adabiyoti.*

Abstract: *The article explores the phenomenon of bilingualism in Aleksandr Faynberg's creative work. The poet's ability to write in both Uzbek and Russian languages demonstrates not only linguistic mastery but also his mission as a cultural mediator. Faynberg's bilingualism symbolizes the spiritual bridge between two nations and reflects the harmony of different linguistic and cultural traditions.*

Keywords: *bilingualism, translation, intercultural dialogue, Uzbek-Russian literature, poetry.*

АННОТАЦИЯ: *В статье анализируется явление билингвизма в творчестве Александра Файнберга. Поэт свободно владел узбекским и русским языками, создавая произведения, в которых выразились духовное единство и взаимопроникновение двух культур. Билингвизм в его поэзии рассматривается как средство художественного и культурного синтеза, соединяющее разные национальные традиции.*

Ключевые слова: *билингвизм, двуязычие, перевод, межкультурный диалог, поэзия, узбекско-русская литература.*

Aleksandr Faynberg o'zbek va rus adabiyotlari o'rtasida madaniy ko'priklar vazifasini bajargan shoirlardan biridir. U ikki xalq tilini chuqur bilgan, har ikkala tilda teng ravishda ijod qilgan adib sifatida o'zbek adabiy jarayonida alohida o'rin egallaydi. Faynbergning ijodi orqali ikki tillilik — nafaqat lingvistik, balki ma'naviy-ijtimoiy hodisa sifatida namoyon bo'ladi. Faynbergning bilingvizmga asoslangan ijodi O'zbekiston adabiy hayotida millatlararo totuvlik, o'zaro hurmat va ma'naviy yaqinlik timsoli bo'lib qoldi. Uning o'zbek tiliga bo'lgan ehtiromi, rus tilidagi ifoda imkoniyatlarini keng qo'llashi shoirni ikki xalq madaniyati orasida ko'priklarga aylantirdi.

Bilingvizm — bu bir necha tilda erkin fikrlash, yaratish va muloqot qilish qobiliyati. Faynbergda bu hodisa tabiiylik bilan namoyon bo'ladi, chunki u ikki tilda o'ylab, ikkala tilda ham bir xil badiiy kuch bilan yozgan. Shoirning rus tilidagi asarlari falsafiy teranligi, uslubiy aniqligi bilan ajralib tursa, o'zbek tilidagi asarlari hissiyot, obrazlilik va ma'naviy ohang bilan boyitilgan. Faynberg har ikkala tilning estetik imkoniyatlarini uyg'unlashtirib, o'ziga xos "ikki tilli poetik olam" yaratgan. Uning fikricha, til — bu nafaqat aloqa vositasi, balki inson tafakkurining ifodasidir. Shu sababli Faynberg ikki tilda yozish orqali inson ruhiyatining turli qatlamlarini ochib beradi.

Faynberg o'z ijodi orqali o'zbek adabiyoti bilan rus adabiyotining yaqinlashuviga katta hissa qo'shgan. U o'zbek shoirlarining asarlarini rus tiliga, rus klassiklari asarlarini esa o'zbek tiliga tarjima qilgan. Bu faoliyati orqali u ikki millat o'rtasida madaniy almashinuvni rivojlantirgan. Faynbergning tarjima faoliyati uning bilingvistik qobiliyatining amaliy ko'rinishidir. U tarjima jarayonida faqat tilni emas, balki asarning ruhini, ma'naviy mohiyatini saqlab qolgan. Shu jihatdan Faynberg ijodi o'zbek-rus adabiy aloqalarining eng yorqin namunalaridan biridir. Uning asarlarida ikki til bir-birini to'ldiradi — o'zbekcha she'rlarida ruscha obrazlar, ruscha she'rlarida esa sharqona falsafa aks etadi.

Faynberg ijodida bilingvizm oddiy til hodisasi emas, balki madaniyatlararo muloqot vositasidir. U o'z asarlari orqali xalqni birlashtirish, ma'naviy birlikni mustahkamlashni maqsad qilgan. Shoirning o'zbek tilidagi she'rlarida rus tilining leksik unsurlari, ruscha asarlarida esa o'zbekona fikrlash ohangi seziladi. Bu esa uning ikki madaniyatni uyg'unlashtirgan ijodkor ekanini ko'rsatadi. Bilingvizm shoir uchun erkinlik manbai bo'lgan — u har ikki tilda o'z his-tuyg'ularini to'liq ifoda etgan, har bir tilda yangi badiiy yo'nalish yaratgan. Faynbergning she'rlarida til o'zaro uyg'unlik va totuvlik ramziga aylanadi. Bugungi globallashuv davrida, madaniyatlar kesishayotgan bir paytda, Faynbergning bilingvizmga asoslangan ijodi madaniy bag'rikenglik va insoniy birlikni targ'ib qiluvchi muhim adabiy tajriba sifatida qadrlanadi.

Aleksandr Faynberg ijodida bilingvizm hodisasi til chegaralarini emas, balki madaniy va ruhiy chegaralarni yenguvchi kuch sifatida namoyon bo'ladi. U ikki xalqning ruhiy yaqinligini badiiy ifoda etgan shoir sifatida tarixda qolgan. Faynberg uchun ikki tillilik — bu tanlov emas, bu hayot tarzi, tafakkur usuli. U o'z ijodi bilan o'zbek va rus adabiyoti o'rtasidagi madaniy birlikni mustahkamladi. Uning bilingvistik merosi bugungi avlod uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi, chunki u til orqali insonni, madaniyat orqali esa insoniyatni birlashtirdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev A. O'zbek-rus adabiy aloqalari tarixi. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.
2. Faynberg A. Izbrannye stikhotvoreniya. Toshkent: Adabiyot va san'at nashriyoti, 1985.
3. Faynberg A. Slovo i dukh. Moskva: Sovetskiy pisatel', 1991.
4. Karimov B. Adabiyotda bilingvizm va tarjima masalalari. Toshkent: Fan, 2020.
5. Nazarova D. O'zbek she'riyatida ikki tillilikning badiiy talqini. Til va adabiyot ta'limi jurnali, №4, 2021.
6. Sattorov U. Faynberg ijodining tarjimashunoslik jihatlari. Toshkent: Ma'naviyat, 2019.
7. Ziyouz.uz. Aleksandr Faynberg hayoti va ijodi. Elektron manba: www.ziyouz.uz